

## Karta przedmiotu

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
|------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------|------------------------|------------------------------------------------------|-----------------------|-------|
| Nazwa i kod przedmiotu                   | Wiedza o religiach regionu (Wykład), PG_00141893                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
| Kierunek studiów                         | Studia bałkańskie (O)                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
| Data rozpoczęcia studiów                 | październik 2025 r.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Rok akademicki realizacji przedmiotu                      |           |                        | 2026/2027                                            |                       |       |
| Poziom kształcenia                       | I stopnia - licencjackie                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Grupa zajęć                                               |           |                        | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów |                       |       |
| Forma studiów                            | stacjonarne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sposób realizacji                                         |           |                        | na uczelni                                           |                       |       |
| Rok studiów                              | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Język wykładowy                                           |           |                        | polski                                               |                       |       |
| Semestr studiów                          | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Liczba punktów ECTS                                       |           |                        | 3.0                                                  |                       |       |
| Profil kształcenia                       | ogólnoakademicki                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Forma zaliczenia                                          |           |                        | egzamin                                              |                       |       |
| Jednostka prowadząca                     | Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Studiów Klasycznych i Sławistyki -> Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich                                                                                                                                                                                                          |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | dr Dejan Ajdacić                                          |           |                        |                                                      |                       |       |
|                                          | Prowadzący zajęcia z przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
| Formy zajęć                              | Forma zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wykład                                                    | Ćwiczenia | Laboratorium           | Projekt                                              | Seminarium            | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 30.0                                                      | 0.0       | 0.0                    | 0.0                                                  | 0.0                   | 30    |
|                                          | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |
| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | Aktywność studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów |           | Udział w konsultacjach |                                                      | Praca własna studenta | RAZEM |
|                                          | Liczba godzin pracy studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 30                                                        |           | 2.0                    |                                                      | 43.0                  | 75    |
| Cel przedmiotu                           | Nabycie poczucia tolerancji religijnej w społeczeństwie wielowyznaniowym.Uwrażliwienie na religijną różnorodność.Rozumienie wyznania, jako elementu tożsamości narodowej.Spostrzeganie zależności między wyznaniem a przepisami prawa.Rozumienie zależności między zasadami religijnymi a wierzeniami i zwyczajami kulturowymi. |                                                           |           |                        |                                                      |                       |       |

| Efekty uczenia się przedmiotu                               | Efekt kierunkowy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Efekt z przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sposób weryfikacji i oceny efektu                                                 |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
|                                                             | [SBAŁL3_W14] Zna różne struktury instytucji kulturowych i ekonomicznych w Polsce i krajach bałkańskich oraz rozumie zasadność funkcjonowania ich poszczególnych elementów.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | K_K03 - samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie nauk o kulturze i religii;<br>K_K03 - uznaje i szanuje różnice punktów widzenia determinowane różnym podłożem narodowym i kulturowym.                                                                    | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
|                                                             | [SBAŁL3_U01] Potrafi – w języku polskim lub jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) – wyszukiwać, selekcjonować, analizować i interpretować informacje z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | K_U01 - potrafi wyszukiwać, analizować, weryfikować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące kultury, życia społecznego i politycznego obszaru Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych;                                                      | [SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
|                                                             | [SBAŁL3_K01] Jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat Bałkanów oraz ich języków, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | K_K03 - zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie nauk o kulturze i religii;                                                                                                                | [SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja<br>[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny |
|                                                             | [SBAŁL3_W10] Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | K_W03 - ma wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej w zakresie nauk o kulturze i religii;<br>K_W11 - posiada wiedzę na temat folkloru krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz jego roli w kształtowaniu się bałkańskich kultur narodowych.                                          | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
|                                                             | [SBAŁL3_W13] Ma wiedzę na temat języków Bałkanów i basenu Morza Śródziemnego, ich kompleksowej natury, złożoności i historycznej zmienności, a także rozpoznaje i rozumie rządzące nimi prawidłowości oraz wciąż kształtujące je zmiany.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | K_W06 - zna terminologię kulturoznawczą;<br>K_U10 - posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z kulturą, historią, sytuacją polityczną, zróżnicowaniem religijnym Bałkanów z wykorzystaniem poglądów innych autorów. | [SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny<br>[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |
| Treści przedmiotu                                           | Magia a religia. Światopogląd magiczno-religijny. Pojęcie rytuału. Sakralne role społeczne: czarownicy i kapłani. Podstawowe wiadomości o dominujących na Bałkanach wyznaniach: prawosławiu, katolicyzmie, islamie, judaizmie. Misja cyrylo-metodiańska w Księstwie Wielkomorawskim; jej religijno-kulturowe konsekwencje. Małżeństwo i rodzina w islamie. Rodzina żydowska. Rodzina prawosławna i katolicka. Ruchy quasi-religijne. Bogomilstwo. Poturczeńcy. Raza pozycja społeczna i uwarunkowania polityczno- prawne. SFR Jugosławii jako państwo wielu religii i kultur. Religijne uwarunkowania konfliktów międzynarodowych na Bałkanach. Wpływ wierzeń na kodeks prawny. Religijne źródła migracji. Tożsamość narodowa w społeczeństwie wielowyznaniowym. Nekropole wielowyznaniowe w regionie. Odzwierciedlenie religii w architekturze i sztuce. |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                   |
| Wymagania wstępne i dodatkowe                               | Brak                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                   |
| Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się | Sposób oceniania (składowe)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Próg zaliczeniowy                                                                                                                                                                                                                                                                       | Składowa oceny końcowej                                                           |
|                                                             | aktywny udział w zajęciach                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 80.0%                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 20.0%                                                                             |
|                                                             | egzamin ustny                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 51.0%                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 80.0%                                                                             |

|                                                                         |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zalecana lista lektur                                                   | Podstawowa lista lektur    | <p><b>Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):</b> 1. <b>wykorzystywana podczas zajęć</b> Bošnjak S. (red.) Bałkan i Bałkanci, Niš 2003. Gil D. Prawosławie. Historia. Naród. Miejsce kultury duchowej w serbskiej tradycji i współczesności, Kraków 2005. Kastory A. Mniejszości religijne w Grecji (w:) Amerykomania. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Mani, t. 2. W. Bernacki, A. Walaszek (red.), Kraków 2012, s. 782-792. Kastory A. Islam w Bułgarii i Grecji współczesne problemy (w:) Niemcy-Europa-Świat. Studia międzynarodowe, Kraków, 2007, s. 241-251. Początki islamu w Bośni i na Bałkanach (cz. 1.) ebnfermas.wordpress.com/2011/02/04. Thiele F. Święta religijne żydów, chrześcijan i muzułmanów. Daty i objaśnienia. Verbinum Warszawa 1995. Zenderowski R. Religia a tożsamość narodowa i nacjonalna w Europie Środkowo-Wschodniej, Wrocław 2011. Zenderowski R. (red.) Rola i znaczenie religii w konfliktach etnicznych na Bałkanach, Warszawa 2012. Zekić M. Pitanje identiteta bosanskih muslimana (w:) Język, literatura i kultura Słowian dawniej i dziś, III, Poznań 2003. 2. <b>studiowana samodzielnie przez studenta</b> Atheneum Polskie Studia Politologiczne wybrane artykuły. Bułgakow S. Prawosławie. Zarys nauki Kościoła prawosławnego, przeł. ks. H. Paprocki, Białystok-Warszawa 1992. Czarnowski S. Podział przestrzeni i jej rozgraniczenie w religii i magii (w:) idem, Dzieła, t. 3, Warszawa 1956. Eliade M. Historia wierzeń i idei religijnych, t.3: Od Mahometa do wieku Reform, przeł. A. Kuryś, PAX Warszawa 1997. Eliade M., Couliano I. Słownik religii, Haveric D. Islamizacja Bosne. Rani islamski uticaj na bosansko društvo (w:) Bošnjaci.net. 2005. Podolak M. (red.) Bałkany: przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, Lublin 2013. Šosberger P. Osnovni pojmovi jevrejskih običaja i religije, Novi Sad 2000. Taylor, Ch. Oblicza religii dzisiaj, Kraków 2002.</p> |
|                                                                         | Uzupełniająca lista lektur | <p>Durkheim E. Elementarne formy życia religijnego, przeł. A. Zadrożyńska, Warszawa 1990. Geertz C. Religia jako system kultury (w:) Racjonalność i styl myślenia, wybór, wstęp i posłowie E. Mokrzycki, Warszawa 1995. Harendowska E., Bezwiński A. (red.) Słowiańskie Bałkany oraz słowiańszczyzna zachodnia wobec tradycji kulturowej Europy Zachodniej (spotkanie Wschodu i Zachodu), Bydgoszcz 1991. Korzeniewska-Wiszniewska M. Stanowisko Serbskiej Cerkwi Prawosławnej wobec zmian w polityce serbskiej po 2000 roku (w:) Religia a polityka w Europie Południowo-Wschodniej, Balcanica Posnaniensia. Acta et studia t. XVII, Czarnańska I., Szulc W. (red.), Poznań 2011, s. 119-134. Piwowarski W. Socjologia religii, Lublin 1996. Porównanie wyznań rzymsko-katolickiego, prawosławnego, ewangelicko-augsburskiego, ewangelicko-reformowanego, Konsystorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, Warszawa 1988. Unterman A. Żydzi. Wiara i życie, przeł. J. Zabierowski, Łódź 1989. Wojtkowiak S. Prawosławie wczoraj i dziś. Zarys popularny, Warszawa 1995</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|                                                                         | Adresy eZasobów            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Przykładowe zagadnienia/<br>przykładowe pytania/<br>realizowane zadania |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Praktyki zawodowe<br>w ramach przedmiotu                                | Nie dotyczy                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.